

Een oriëntatietraject Administratie

Op 18 februari beginnen we aan **een moeilijke maar zeer uitdagende klus**:
Hoe begeleiden we 10 taalcursisten om een goede beroepskeuze te maken?
Hoe krijgen 10 totaal verschillende mensen in ruim 12 weken een goed beeld van de administratieve opleidingen en banen in Nederland? En hoe kiezen zij de juiste richting bij hun vooropleiding, wensen en capaciteiten?

En kijk maar eens hoe de deelnemers verschillen:

- een universitair geschoolde dame van rond de 30 jaar uit Indonesië, getrouwd met een Nederlandse man,
- twee Somalische zusjes van 17 en 18 jaar met een prima Nederlandse en Engelse woordenschat, maar van top tot teen ingepakt: een grote zwarte hoofddoek en een rok tot op de enkels,
- een verlegen meisje uit Somalië van 17 jaar, die moeite heeft met het spreken en begrijpen van dat lastige Nederlands en doordat ze vermoeid is van het zorgen voor 8 broertjes en zusjes vallen haar ogen regelmatig dicht,
- een alleenstaande Afghaanse jongen van 18 jaar, die nogal bijdehand overkomt, maar vooral veel steun nodig heeft omdat Nederland zo'n onbegrijpelijk land is,
- een Afghaans meisje van 16 jaar, dat wel veel begrijpt, maar het spreken moeilijk vindt,
- een Iraanse vluchteling van 30 jaar met een goede technische opleiding en ruime ervaring in de elektrotechnische branche,
- een Thaise vrouw van begin 30, die in Thailand een eigen kledingzaak heeft gehad en nu met een Nederlander is getrouwd,
- een enthousiaste Koerdische jongen van 20 jaar die zijn wilde haren kwijt is geraakt, maar nog niet precies weet wat ie wil, en na een paar weken komt er een verlegen stille jongeman van rond de 20 jaar uit Sierra Leone bij.

Zoveel verschillen, zoveel wensen en zoveel ideeën over de toekomst.

Eerst maar een plan voor de lessen:

De grote beginvraag is: wat is er zo specifiek aan de administratieve richting?

- is dat het werken met formulieren?
- of gaat het meer om vaardig zijn met de computer?
- is het alleen het in orde hebben van je papieren winkeltje?
- of gaat het vooral om het controleren van gegevens?
- of verantwoordelijk zijn voor je taken?
- is het voldoende om goed Nederlands te kunnen spreken of is er veel meer?
- hoe leer je loyaal, accuraat, representatief, flexibel en betrouwbaar te zijn?
- en assertief en computervaardig?
- en trouwens wat betekenen al die moeilijke woorden?

Naast het bepalen van de inhoud van de lessen, willen we van deze 10 losse deelnemers een echte, hechte groep maken, zoals goede collega's ook een team zijn. We besluiten daarom iedere week op maandag en vrijdag met elkaar in de kantine te lunchen net zoals in Nederlandse bedrijven. De koffie en thee zijn dan gratis.

We sparen ook iedere week €1,- om in de laatste week met elkaar in een restaurant te gaan lunchen. De grote voorkeur gaat uit naar Avifauna, vanwege het vogelpark, maar vooral ook vanwege de speeltuin! We sparen nog even door. Het mooie is dat iedereen trouw betaalt en één deelnemer heeft zich als penningmeester opgeworpen.

We bedenken lessen voor 12 weken: 4 middagen van 3 klokuren
lessen over administratieve beroepen en opleidingen,
lessen over administratieve handelingen en begrippen,
lessen over regels en gewoontes in Nederland,
lessen over communicatie in een bedrijf,
lessen over persoonlijke kwaliteiten,
lessen over gedrag en handelen,
informatie via gastsprekers, interviews, bedrijfsbezoeken en rondleidingen.

Kortom: 12 weken heel hard werken en 12 weken nadenken

- over jezelf en je gedrag,
- je kwaliteiten en minder goede eigenschappen
- je toekomstbeeld
- én dat toekomstbeeld ook toetsen aan de realiteit.

Na 8 weken maakt ieder een voorlopige keuze, want we moeten ook nog een stage regelen:

1 week in de secretariële of bedrijfsadministratieve richting of de automatisering.
Daarna praten we na over alle mogelijkheden en evalueren het hele traject.

Maar zover zijn we nog lang niet.

Een paar opvallende gebeurtenissen:

De motivatie knalt de eerste lessen tegen de muren op. Dat is heerlijk lesgeven, maar ook zeer inspannend want ze willen alles en ook alles tegelijk.

Wat is het toch moeilijk om keuzes te maken. Waar ben je nou echt goed in, wat kan je nog niet en wat moet je nog leren?

Trouwens durf je wel zo eerlijk tegenover jezelf te zijn? Daar is behoorlijk wat lef voor nodig. Maar de groep 'helpt' je ook, want soms zijn ze ongenadig eerlijk.

Wat is je opleiding in je eigen land in Nederland waard en wat moet je nog bijleren? Allemaal vragen die beantwoord moeten worden.

Ook de simpele dagelijkse praktijk geeft soms verrassende problemen. De verantwoordelijke van de week verzorgt samen met de assistent de koffie en thee. Maar als je koffie en thee haalt, moet je die ook serveren en niet alleen je eigen kopje pakken en dan gaan zitten!

Natuurlijk is de volgorde van verantwoordelijke van de week en assistent expres zo dat er iedere week een meisje en een jongen elkaar moeten helpen. Dit geeft vooral in het begin nogal wat gegniffel en plagerijtjes, maar zo gaat dat straks ook op het werk.

Met de docent secretariaatspraktijk maakt de groep een excursie naar het gemeentehuis van Leiden. Ze worden hartelijk ontvangen en mogen bijna overal rondkijken. De deelnemers zijn zeer onder de indruk.

Maar een 5-rittenkaartje voor de trein moet je ook op de terugreis afstempelen! Anders krijg je grote problemen met de conductrice, zeker als jouw donkere huid haar niet aanstaat. Een 'mooi' onderwerp voor de les assertiviteit.

In de lessen over assertiviteit merken we hoe westers onze norm is om assertief gedrag te tonen. Niet alleen westers maar ook uitgaande van een leven waarin keuzes mogelijk zijn. Want als je in Afghanistan een burqa moet dragen of in Iran in de gevangenis zit, dan is er geen keuze en kan assertief gedrag je je leven kosten!! Wat een levenservaring en wat geweldig dat we openlijk en met respect over deze pijnlijke ervaringen kunnen te praten.

Na de les vraagt een deelnemer heel assertief of ze mee mag rijden met de auto, maar er komt wel 5 keer heel onderdanig: alsjeblieft, alsjeblieft. Toch maar weer opnieuw oefenen.

Hassan, de allochtone onderwijsassistent van het Idcollege, geeft een gastles. Hij kent de deelnemers goed en zegt tegen de Afghaanse jongen: "Jouw mond houdt jouw kansen tegen". Zo'n opmerking heeft meer effect dan 2 mentorgesprekken.

We volgen een les bij de 1^e jaars ICT van het Idcollege: 11 blanke, bonkige ICT-ers leggen 10 donkere koppies uit hoe het programma Exact werkt. Zelfs de dove ICT-er krijgt het voor elkaar om het Somalische meisje uit te leggen wat er moet gebeuren. Een prachtig gezicht hoe die witte koppies steeds roder werden en de bruine koppies van de inspanning ook. Waarschijnlijk heeft de meerderheid nog nooit een vluchteling van zo dichtbij gezien. Een mooi voorbeeld van een soepele integratie.

Voor sommige deelnemers is het schrikken dat de Nederlandse docent zo snel en onduidelijk praat en dan merk je hoezeer wij, docenten van de Educatie, ons taalgebruik en onze articulatie aanpassen. Dat zal dus wennen worden na de zomervakantie!

Taalproblemen: hoe spreek je de g van geld zo uit dat iedereen geld heeft verstaan, en wat is een haffespraak?

Hoe kom je aan werkervaring als geen baas jou met je hoofddoekje en lange rok serieus neemt, zelfs niet om vakken te vullen. Er is veel verontwaardiging over de onrechtvaardige behandeling, maar het is wel de realiteit.

Wie betaalt je opleiding en wat zijn de kosten? En hoe lang duurt het voor Sociale Zaken jou toestemming geeft voor een opleiding? Maar snel aanvragen dus. En hoe zit het met de studiefinanciering? Ook regelen dus

Na 8 weken is er opeens slaande ruzie in de groep. Een grapje wordt verkeerd begrepen en dat heeft explosieve gevolgen. Dat wordt uitpraten en uitleggen en dat geeft niets. Het hoort erbij, want een groep krijgt meestal juist ruzie omdat de deelnemers zo aan elkaar gehecht zijn.

Er zijn deelnemers die de grote stap naar een Nederlandse opleiding met veel Nederlandse klasgenoten erg eng vinden. We spreken af om na de zomervakantie vervolgbijeenkomsten te regelen om bij te praten. Maar vooral om van elkaar te leren hoe je moet handhaven op zo'n Nederlandse school of in zo'n Nederlands bedrijf.

Kortom: iedere week is er wel weer een nieuw probleem of iets onverwachts dat om een actie vraagt.

We gebruiken veel materiaal dat al voor andere projecten ontwikkeld is, maar er moet ook erg veel bijgemaakt worden. De administratieve sector is toch weer anders dan de techniek of de zorg. Belangrijk is accent te leggen op het specifieke van een administratieve functie en opleiding. Bovendien willen we het materiaal ook aanpassen aan deze groep deelnemers, aan hun (taal)niveau, hun mogelijkheden en wensen.

Nog veel te doen dus, maar één extra-tje is alvast goed gelukt:

In de eerste week van de ICT-lessen viel op dat een paar deelnemers voor een administratieve toekomst toch te weinig computerervaring hebben. En dat zou ze bij een vervolgopleiding al direct een achterstand geven.

Gelukkig kunnen op donderdagavond 3 deelnemers aanschuiven bij een 'gewone' computercursus met allemaal Nederlanders, die zeer gecharmeerd zijn van onze modelleerlingen.

Zonder problemen wordt het (gereduceerde) boekengeld betaald en de 2 Somalische zusjes worden iedere week door een neef gebracht en om 22.00 uur weer opgehaald.

Twee deelnemers zijn halverwege tot de conclusie gekomen dat hun Nederlands toch nog niet goed genoeg is. Zij kiezen er bewust en zeer overtuigd voor om nog langer bij de Educatie Nederlandse les te volgen. We zullen ze daarnaast een specifiek voortraject administratie bieden, zodat ze het jaar daarop nog steviger aan de opleiding kunnen beginnen.

Tot nu toe verloopt het traject prima. Het is heerlijk werken met zulke prettige, enthousiaste en gemotiveerde mensen.

We gaan dus vol goede moed door en we laten wel weten hoe dat gaat en wat er uiteindelijk van de deelnemers terechtkomt.

Mieke Noomen
werkzaam bij ROC IdCollege in Alphen a/d Rijn